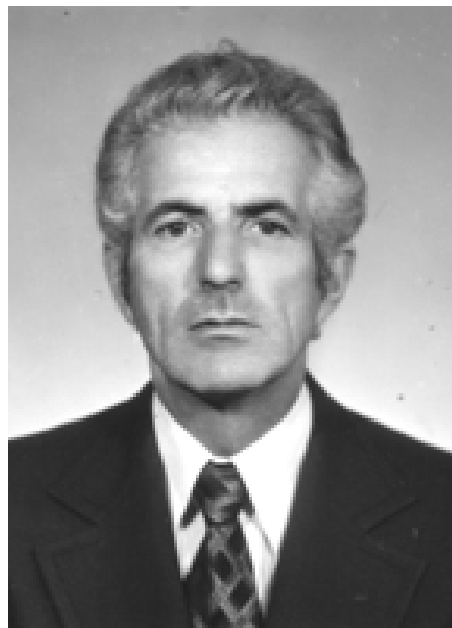

Омелян Іванович Росул (1926- 2004)

Омелян Росул народився 24 вересня 1926 року в селі Невицькому, що на Ужгородщині, у сім'ї залізничника. Був відомим культурно-просвітнім діячем, організатором та учасником багатьох просвітницьких заходів, у тому числі Просвітянського з'їзду в Невицькому 28 серпня 1938 року, на якому головував. Саме з батьківською любов'ю Омеляну Івановичу передалася шана до українського слова, патріотичні почуття до рідної української землі. Саме ці основні цінності проніс у своєму серці впродовж усього життя справжній українець Омелян Росул.

У 1932 році юнак пішов навчатися у народну показову школу при Ужгородській учительській семінарії, директором якої в той час була визначна постать нашого краю у ХХ столітті Августин Волошин. З 1937 року Омелян Росул розпочав навчання в українській класичній гімназії при монастирі оо.Василіян в Ужгороді. Тут він ще ближче познайомився з історією та культурою українського народу, вступив до Пласту, виконував функції курінного писаря. Проте завершити навчання в цьому закладі не вдалося, оскільки в 1939 році розпочалася угорська окупація і навчальний заклад був змушений евакуюватися. Батько віддав юного Омеляна у Перечинську гімназію під керівництвом Івана Панькевича, яка також емігрувала з Ужгорода. Упродовж 1941 – 1945 років навчався в Ужгородській учительській семінарії.

Після створення Ужгородського державного університету Омелян Росул загорівся бажанням вступити на історико-філологічний факультет, але через брак педагогічних кадрів був направлений вчителювати у сільську школу на Виноградівщині. Маючи хист до художнього малювання, намагався продовжити навчання в художньому інституті, але й тут не поталанило. Він знову був потрібен для підняття освітнього рівня сільської молоді, зокрема, працював у Середнянській середній школі.

Омелян Росул був свідком повоєнного національно-культурного пробудження місцевого населення, спроб відновлення діяльності “Просвіти” і разом з іншими земляками відчув глибоке розчарування в новій політичній владі, владі, яка залишила болючий слід в його житті. У цей час він уже був цілком сформованим і глибоко переконаним українським патріотом, тому “палкі” нововведення радянської влади викликали в його душі відчайдушний спротив. У 1947 році Омелян Росул вступає у підпільну антирадянську організацію “Смевор – У”, що повністю називалася “Смерть ворогам України”, і став навіть заступником її керівника. Однак уже у червні

1948 року члени організації були заарештовані агентами НКВД і вивезені на сумнозвісну Колиму. Омеляна Івановича засудили “за участие в антисоветской националистической организации” до 25 років ув’язнення у виправно-трудоному таборі з конфіскацією всього майна. Покарання він відбував у різних сибірських таборах суворого режиму.

Але перебуваючи політв’язні не забували про рідну історію, рідну культуру й мову. За свідченням Омеляна Росула, вони проводили у таборах ГУЛАГу культурно-просвітницьку роботу, що підтримувало незламний дух патріотів, в’язнів сумління. Сам О.Росул співав у табірному хорі, грав на музичних інструментах в групі, брав участь у спектаклях і сценічних постановках. Найповніше про українців у комуністичних таборах Омелян Росул розповів у книжці-спогадах “Дорогою Долі”, яка побачила світ в ужгородському видавництві “Два кольори” у 2003 році.

Після смерті Й.Сталіна в суспільстві подуло вітром лібералізації. Пройшовши крізь пекло ГУЛАГів, Омелян Росул вижив і, хоч з підірваним здоров’ям, повернувся після звільнення в 1957 році до рідної домівки. Однак адаптація була важкою і, знаючи, що сильний дух патріота не вдалося зламати, за ним стежили спецслужби. Упродовж цього часу Омелян Іванович не полишав надії на визволення всієї України з-під жорстокого режиму. І вже на рубежі 80 – 90-х років він стає пліч-о-пліч з багатьма борцями за незалежність України. Скільки йому прийшлося чекати й боротися за цю здійсненну мрію! (До речі, у 1992 році Омелян Росул був учасником голодування перед обласною радою в Ужгороді).

У той час Омелян Іванович стає відомим громадським діячем краю беручи участь у діяльності Народного руху України, крайової „Просвіти”, товариства політв’язнів та репресованих. Щодо останнього, він був головою установчої конференції по його створенню в краї і довголітнім відповідальним секретарем товариства. Його сприянням було встановлено контакти з подібними організаціями в Угорщині, Болгарії, Хорватії, Словаччині. На шпальтах крайової періодики з’являються статті на різну актуальну тематику під авторством О.Росула. Одним словом, він активно влився в нове життя нової України.

Але знову розчарування, розчарування політикою перших українських президентів та урядів. Очевидці можуть підтвердити, що душа Омеляна Івановича боліла за долю України

За матеріалами :

Маріан ТОКАР

<http://www.tribuna.org.ua/index.php?option=content&task=view&id=1635>

<http://www.tribuna.org.ua/index.php?option=content&task=view&id=567>